

Ορθόδοξη Χριστιανική Αγωγή

- **Εισηγητής:**
 - Δημοσθένης Χατζηλέλεκας
- Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

2. Θέμα της Εισήγησης

- «Η αναγκαιότητα της καλλιέργειας του θρησκευτικού γραμματισμού στο νηπιαγωγείο ως βασική προϋπόθεση διαμόρφωσης της ιστορικής, γλωσσικής και πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών»

3. Στόχος

- Η γνωριμία μας με την Ορθόδοξη Χριστιανική Παράδοση,
 - *Βιωματικά*

4. Οι Νηπιαγωγοί θα θεμελιώσετε

- Τις χριστιανικές αλήθειες των νέων μελών της Εκκλησίας μας.
- Τη σημασία του χριστιανισμού & της χριστιανικής ιδιότητας.

5. Προσφέρουμε γνώσεις αλλά ...

- Και ομολογία πίστης.
- Αν απογυμνώσουμε τον Θ. Γρ. από τον ομολογιακό χαρακτήρα, πώς θα διδάξουμε αργότερα **το Μεγάλο Πάθος του Χριστού και την Ανάσταση;**

6. Και οι αλλοδαποί μαθητές;

- «Μαθαίνουν ότι ο Κηρυσσόμενος Χριστιανικός Θεός, είναι Θεός και Πατέρας όλων των ανθρώπων, όπως, λέγει και η Κυριακή Προσευχή «**Πάτερ ημών...**».
(Ματθ. 5,45).

7. π. Γεώργιος Μεταλληνός

- Οι πολιτικοί και οι διανοούμενοι του εκσυγχρονισμού, ούτε Ορθόδοξη Θεολογία θέλουν, ούτε Πατερικά κείμενα.

8. Ο Ορθόδοξος θρησκευτικός γραμματισμός προσφέρει

- ερμηνευτικά κλειδιά για την κατανόηση του πολιτισμού μας (τοπωνύμια, εορτές, πανηγύρια, έθιμα, γλώσσα, το περιεχόμενο του λαϊκού βίου και όλου του λαϊκού πολιτισμού).

9. Σύνταγμα: «ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης»

- Αγωγή, που αναπτύσσει τις οικείες, κληρονομικές και εμπειρικές θρησκευτικές καταβολές του κάθε μαθητή.
- Το καθημερινό θρησκευτικό βίωμα της οικογένειας, αλλά και του κοινωνικού περιβάλλοντος.

10. Ο ομολογιακός θρησκευτικός γραμματισμός

- στηρίζεται στα βιώματα που προσφέρονται από το κοινωνικό περιβάλλον του μαθητή.

11. Ρεράκης, Ηρακλής (2007), σ. 33

- Θα καλλιεργήσουμε τη:
- Βιωματική θρησκευτική εμπειρία του παιδιού, που βιώνει μέσα στο λατρευτικό, κοινωνικό, εθιμικό και εορταστικό περιβάλλον της Ορθόδοξης χριστιανικής Εκκλησίας του.

12. Είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς

- το πραγματικό νόημα μιας θρησκευτικής αλήθειας, όταν του προσφέρεται ανεξάρτητα από τις προσωπικές του εμπειρίες.

13. R. Waelkens, (1969), σ. 268

- R. Waelkens: «*Ο λόγος είναι σημαντικός μόνο, όταν εκφράζει τη ζωή, αλλιώς είναι απλές λέξεις*».

14. Κατάργηση της θρησκευτικής μας ταυτότητας

- Μια ρηχή θρησκευιολογική προσέγγιση ενός ανούσιου θρησκευτικού και πολιτισμικού συγκρητισμού, μπορεί να δημιουργήσει μέσα τους θρησκευτική, ιστορική και πολιτισμική σύγχυση.

15. Ενισχύουμε:

- Την ήδη υπάρχουσα οικογενειακή πίστη των Ελληνορθόδοξων μαθητών.

16. Καλλιεργούμε

- το θρησκευτικό συναίσθημα των μαθητών με σκοπό την ολόπλευρη ηθικοπνευματική πρόοδό τους.

17. Βασιζόμαστε

- στις θρησκευτικές εμπειρίες, τις γνώσεις και τα βιώματα των Ελλήνων μαθητών.

18. Η παροχή απλών επιφανειακών θρησκευτικών πληροφοριών

- δεν βοηθά τη μαθησιακή διαδικασία, διότι είναι χωρίς νόημα και αξία γι' αυτούς.
 - Ρεράκης, 2007: σσ. 40-43.

19. Πορίσματα της ψυχοπαιδαγωγικής έρευνας

- Μια πληροφοριακή μάθηση είναι «μικρής παιδευτικής σημασίας, αν δεν ενεργοποιεί και δεν μετασχηματίζει τα γνωστικά σχήματα του μαθητή».
- Η. Ματσαγγούρας, 997: σ. 71.

20. Οι προσπάθειές σας:

- Στην κατανόηση του φαινομένου της θρησκείας.
 - Στην καλλιέργεια σε βάθος του σεβασμού στη θρησκευτική ετερότητα.

21. Να στηριχθείτε

- στα θρησκευτικά και πολιτισμικά τους βιώματα και τις προϋπάρχουσες ζώσες θρησκευτικές εμπειρίες τους.

22. Θα θεμελιώσετε:

- Τα βασικά συστατικά στοιχεία της Ορθοδοξίας, για να καταλάβουν ποιοι είναι και πώς λειτουργούν».
- Ιωάννης Κογκούλης, 2003, σ. 38.

23. Να βοηθήσετε τα παιδιά

- Να σμιλεύσουν σωστές σχέσεις με τον Θεό, τον εαυτό τους, τον συνάνθρωπο και ολόκληρη την κοινωνία.

24. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Ελευθεριών

- Στη Διάσκεψη της Νίκαιας, προβλέπει στο άρθρο 22 τον σεβασμό της θρησκευτικής πολυμορφίας στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

25. Ο Ορθόδοξος θρησκευτικός γραμματισμός

- Αποτελεί βασική προϋπόθεση, για να καταλάβουμε πώς λειτουργούμε στον χώρο και στον χρόνο.
- Η Ορθόδοξη χριστιανική πίστη αποτελεί μία βασική διάσταση της εθνικής μας ταυτότητας.

26. Ο θρησκευτικός γραμματισμός

- στηριγμένος στην Ελληνορθόδοξη παράδοση, η οποία αντιμετωπίζει το μαθητή ως πρόσωπο, μπορεί να καταστεί «καθολική αγωγή».
- Ιωάννης Κογκούλης, 2003, σ. 49.

27.Η μετανεωτερικότητα:

- Επιχειρεί να καλλιεργήσει την άρνηση της πατρίδας, τη μετάλλαξη της πίστης σε πολιτιστικό στοιχείο.
- Ενώ γνωρίζουμε ότι αυτό που νοηματοδοτεί την ανθρώπινη κοινωνία, ό,τι κάνει ξεχωριστό έναν λαό είναι η ιστορία του, γλώσσα και η θρησκευτική του πίστη.

28. Να σέβονται το δικαίωμά μας

- Σεβόμαστε το δικαίωμα του άλλου να είναι διαφορετικός, όμως το ίδιο κι εκείνος πρέπει να σεβαστεί το αντίστοιχο δικό μας δικαίωμα.

29. Θέλουν μια «κοινωνία ουδέτερη»

- χωρίς ταυτότητα, χωρίς παραδόσεις, χωρίς ιστορία, χωρίς συλλογικά βιώματα, χωρίς μεταφυσική ελπίδα, χωρίς γιορτές» (π. Γεώργιος Μεταλληνός, 2009).

30. Θα αγωνιστούμε στο να μην αποκοπούν τα παιδιά

- από κάθε βιωματική ρίζα ελληνικής ιδιαιτερότητας, πολιτισμικής καύχησης, πίστης, λαϊκής ευσέβειας.

31. Το Πάσχα και τα Χριστούγεννα

- Να μην μνημονεύονται με φολκλορική αποκλειστικά σημασιοδότηση και επεξηγήσεις του τύπου «τότε τρώμε αρνί σουβλιστό και κοκορέτσι» ή «μαμά, τα Χριστούγεννα θέλω να μου φτιάξεις χριστόψωμο».

32. Π. Γ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, (2009)

- Ο Αϊ-Λιάς να μην παρουσιάζεται στα παιδιά σαν γέρος θαλασσινός, που βαρέθηκε τη θάλασσα κι έστησε την καλύβα του σε μια κορφή: «Από τότε οι κορφούλες των βουνών γέμισαν εκκλησάκια του Αϊ-Λιά».

33. Να μην αποχρωματίζουμε

- Να μην σχετικοποιούμε και να μην απονοηματοποιούμε την πίστη, την ιστορία, τον πολιτισμό, την παράδοση και κάθε στοιχείο της εθνότητας και εθνικότητας.

34. Π. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, (2009)

- Ο πολιτισμός προϋποθέτει «τον πολιτισμό της ψυχής» κατά τον Τούμπη. Το περιεχόμενο της ψυχής προβαλλόμενο προς το έξω πραγματώνει τον πολιτισμό.

35. Με τον Ορθόδοξο θρησκευτικό γραμματισμό

- Αγωνιζόμαστε να καλλιεργήσουμε
θυσιαστική συνείδηση και πνεύμα
συναλληλίας.

36. Θυσιαστική πρακτική εμπειρία

- Η προσφερόμενη θυσιαστική πρακτική εμπειρία των Αγίων και των ηρώων μας σηματοδοτεί τον πολιτισμό μας και το ιστορικό μας γίνεσθαι.

37. π. Γ. Μεταλληνός (2009)

- Η Ορθοδοξία δεν παραμένει μια θεωρητική διδασκαλία, αλλά πράξη και ζωή.

38. Γνωρίστε στα παιδιά

- την ανάγκη της διακονίας για το καλό της πατρίδας.

39. Οδηγήστε τα παιδιά στον δρόμο της εμπάθυνας

- στην πλούσια θρησκευτική μας ιστορία, στην πολιτισμική μας κληρονομιά, στον Ορθόδοξο τρόπο θεώρησης της ζωής.

40. Ο Wolfgang Huber (2002: 46)

- «Όποιος θέλει να κατανοήσει τους άλλους πρέπει να έχει ξεκαθαρίσει πού ανήκει ο ίδιος και τι καθορίζει την ταυτότητά του. Η κατανόηση του άλλου και η ανάπτυξη της δικής μας ταυτότητας ανήκουν αδιάσπαστα μαζί».

41. Π. Καλαϊτζίδης, περιοδικό:
ΣΥΝΑΞΗ, τ. 75, σσ. 69-83

- Έχω πάντα υπόψη μου
- Ο Ορθόδοξος χριστιανικός πολιτισμός συνδιαμόρφωσε τον ελληνικό πολιτισμό.

42. Vladimir Yaschenko, 2005, σσ. 192-193

- Γνωρίστε στα παιδιά τον κόσμο των ηθικών αξιών (υπακοή, φιλοπονία, αγάπη για την πατρίδα, τιμή, συνείδηση κ.ά.). Αποκαλύψτε την πραγματική πνευματική έννοια των εορτών.

43. Πηγή νοήματος

- Σε εποχή, όπου η κρίση του πολιτισμού είναι κοινός τόπος και κοινή βιωμένη εμπειρία, το παιδί χρειάζεται τη θρησκεία ως πηγή νοήματος και προπαντός, ήθους.

44. Ο Ορθόδοξος θρησκευτικός γραμματισμός

- Παιδαγωγεί το παιδί στο θυσιαστικό πνεύμα, στο νόημα της ταπεινοφροσύνης και της υπομονής στο ξεπέρασμα των δυσκολιών της ζωής.

45. Σταμάτης Πορτελάνος, (2010, σ. 338.

- Παρέχει στον μαθητή τα πρότυπα και τις εμπειρίες του Χριστού και των Αγίων, που αποτελούν πολιτισμικά ορόσημα της σταυροαναστάσιμης πορείας τους.

46. Σταμάτης Πορτελάνος (2010, σσ. 356-357)

- Η αξιοποίηση των παιδαγωγικών αρχών μιας θρησκείας συντελεί σημαντικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και της συνειδητοποίησης της διαφορετικότητας στην παγκοσμιότητα.

47. Σταμάτης Πορτελάνος (2010, σσ. 356-357)

- Η αποπομπή των προτύπων ζωής της οικείας θρησκείας από το σώμα της κουλτούρας, συνιστά την αποδόμησή του.

48. Περσελής, Ε. (1994, σ. 260)

- «Η θρησκευτική αγωγή δεν θα πρέπει να εξετάζεται χωριστά από τα άλλα γνωστικά αντικείμενα, αλλά σε σχέση με ολόκληρο το σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα και τη φιλοσοφία του για τη μόρφωση των μαθητών/μαθητριών».

49. Α. Ζωγράφου, (2003, σ. 64)

- Η θρησκευτική παράδοση αποτελεί συνδημιουργικό στοιχείο της ελληνικής ιστορίας, που συνδιαμόρφωσε το ήθος και τη συλλογική ταυτότητα των Ελλήνων. Η γλώσσα, η ιστορία, η θρησκευτικότητα είναι το σώμα ενός γηγενούς πολιτισμού.

50. Παραδείγματα Ορθόδοξου θρησκευτικού γραμματισμού

- Η εικόνα, οι ύμνοι, η λατρεία είναι αναπόσπαστο μέρος της παράδοσής μας και του πολιτισμού μας.

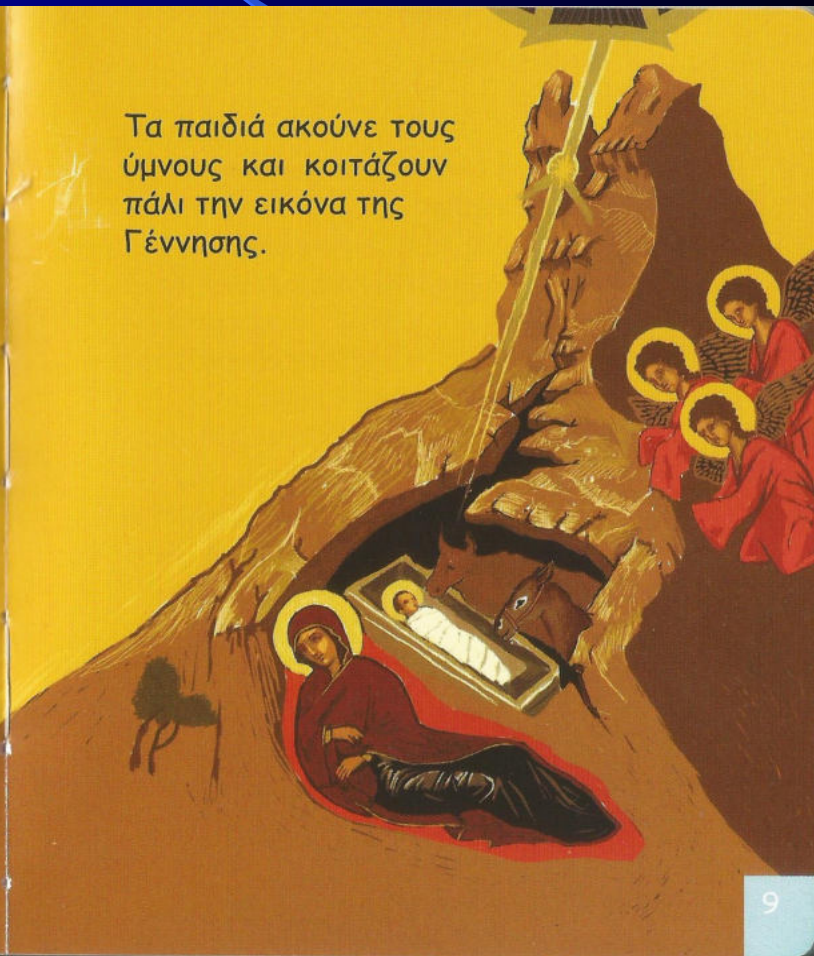
51. Ο Χριστός κατεβαίνει στη γη, για να μας συναντήσει (δημιουργώ την αμεσότητα)

- Είναι ξαπλωμένη σ' ένα κατακόκκινο χαλί.
- Μα, ο Χριστός μέσα στη φάτνη είναι μωρό.
- Πριν από λίγη ώρα γεννήθηκε και κρυώνει...
- Ευτυχώς που Τον ζεσταίνουν τα ζώα, ο γάιδαρος και το βόδι...

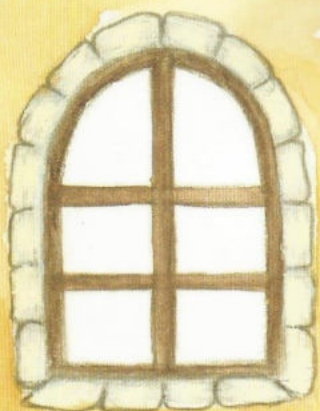
- Παιδιά, ακούστε τους ψάλτες, λέει σιγανά η μητέρα:

«Ο Χριστός γεννιέται, κατεβαίνει στη γη, για να μας συναντήσει. Όλοι οι άνθρωποι του κόσμου, όλοι οι λαοί θα πρέπει να Τον υμνούμε και να Τον δοξάζουμε με χαρούμενα τραγούδια».

Τα παιδιά ακούνε τους ύμνους και κοιτάζουν πάλι την εικόνα της Γέννησης.

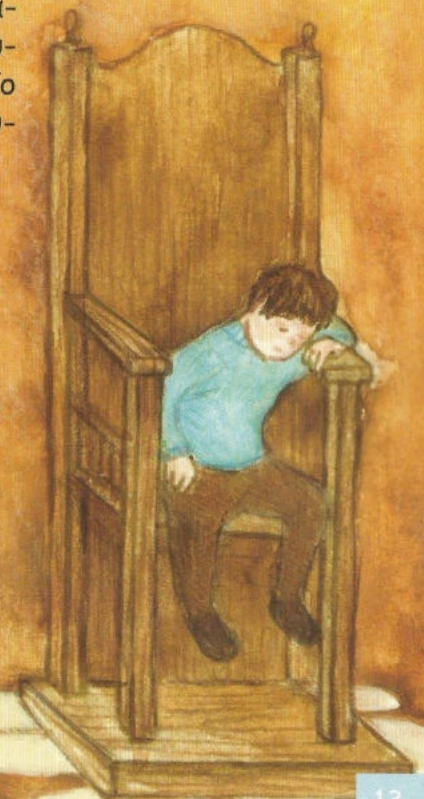
52. Ταυτίζω τον Χριστό με το Φως

«Η γέννησή Σου, Χριστέ, φώτισε τον κόσμο και οι άνθρωποι γνώρισαν τον αληθινό Θεό. Οι Μάγοι, που λάτρευαν τα αστέρια, τώρα οδηγούνται από ένα αστέρι και προσκυνούν Εσένα, που είσαι φωτεινός σαν ήλιος που ανατέλλει. Κύριε, ας είσαι δοξασμένος».

Η Σοφούλα κοιτάζει από το παράθυρο. Ξημερώνει... Το πρώτο φως διώχνει τη σκοτεινιά.

- Έτσι ήρθε κι ο Χριστός. Φάνηκε όπως ο πρωινός ήλιος κι έδιωξε το σκοτάδι και το κακό από τον κόσμο, ψιθυρίζει στον αδερφό της. Αυτός όμως δεν την ακούει. Έχει αποκοιμηθεί στο στασίδι του!

53. Δημιουργώ την απορία: πώς άνθισαν τα δένδρα και τα λουλούδια στον Χειμώνα;

Η Σοφούλα βλέπει ένα μωράκι να κοιμάται στην αγκαλιά της μητέρας του. Ύστερα κοιτάζει πάλι την εικόνα της Γέννησης. Ο νεογέννητος Χριστός κοιμάται κι Αυτός στη φάτνη.

Το αστέρι ταξιδεύει για τη Βηθλεέμ, πίσω του ακολουθούν οι Μάγοι. Οι άγγελοι τραγουδάνε «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ*». Οι βοσκοί μιλάνε με τους αγγέλους. Πρόβατα και κατσικάκια βόσκουν αμέριμνα στο βουνό. Τα δέντρα και τα λουλούδια ανθίζουν μέσα στο χειμώνα κι ευωδιάζουν!

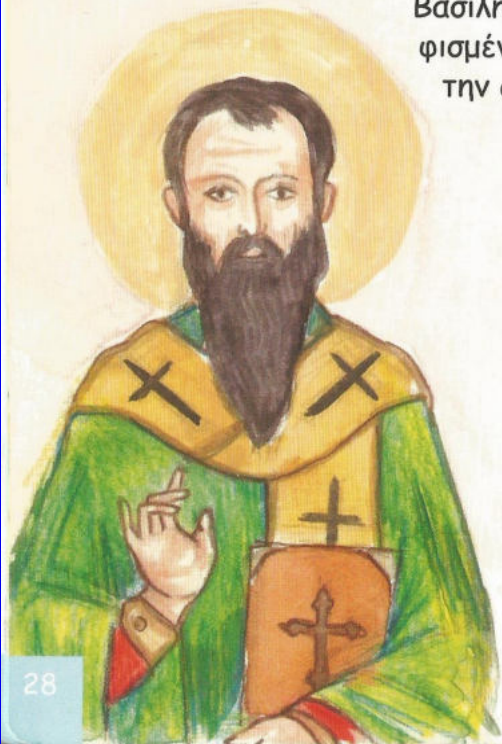
Ο ιερέας γονατίζει και ψάλλει:
«*Τὰ Σὰ ἐκ τῶν Σῶν...*».

«Ο Χριστός από τότε που γεννήθηκε, δεν έφυγε ποτέ από κοντά μας» σκέφτεται η Σοφούλα.
«*Ἐξαιρέτως...*»
λέει ο ιερέας με δυνατή φωνή.

55. Μιλάω για τον πραγματικό Άγιο Βασίλειο (φιλανθρωπικό έργο)

Όταν τελείωσε η Λειτουργία, ο ιερέας είπε στο Βασιλάκη:

- Θέλεις να γνωρίσεις τον αληθινό Αϊ-Βασίλη; Είναι ζωγραφισμένος πίσω από την αγία Τράπεζα.

28

Ο μικρός Βασίλης κάθεται πολλή ώρα και κοιτάζει τον άγιο που αγαπά, τον άγιο που έχει το όνομά του.

Ο ιερέας μοιράζει το αντίδωρο. Όταν βγαίνουν έξω, όλοι τους εύχονται «καλή χρονιά». Λένε «χρόνια πολλά» και στο μικρό Βασίλη, που γιορτάζει.

- Ο πραγματικός Αϊ-Βασίλης είναι αδύνατος και δε φορά κόκκινα ρούχα, τους λέει αυτός. Έχει μακριά, μαύρα γένια και ευλογεί με το δεξί του χέρι.

- Εγώ ξέρω πως ήταν επίσκοπος στην Καισάρεια της Μικράς Ασίας. Αγαπούσε τους μαθητές, βοηθούσε τους άρρωστους, τους πεινασμένους και τους γέροντες. Έγραψε πολλά βιβλία, συμπληρώνει η αδερφή του.

29

56. Θίγω το θέμα της νηστείας, της προετοιμασίας για μια μεγάλη γιορτή

Την παραμονή η μητέρα μαγείρευε φακές χωρίς λάδι.
- Σήμερα θα νηστέψουμε, είπε στα παιδιά. Αύριο είναι μεγάλη γιορτή.

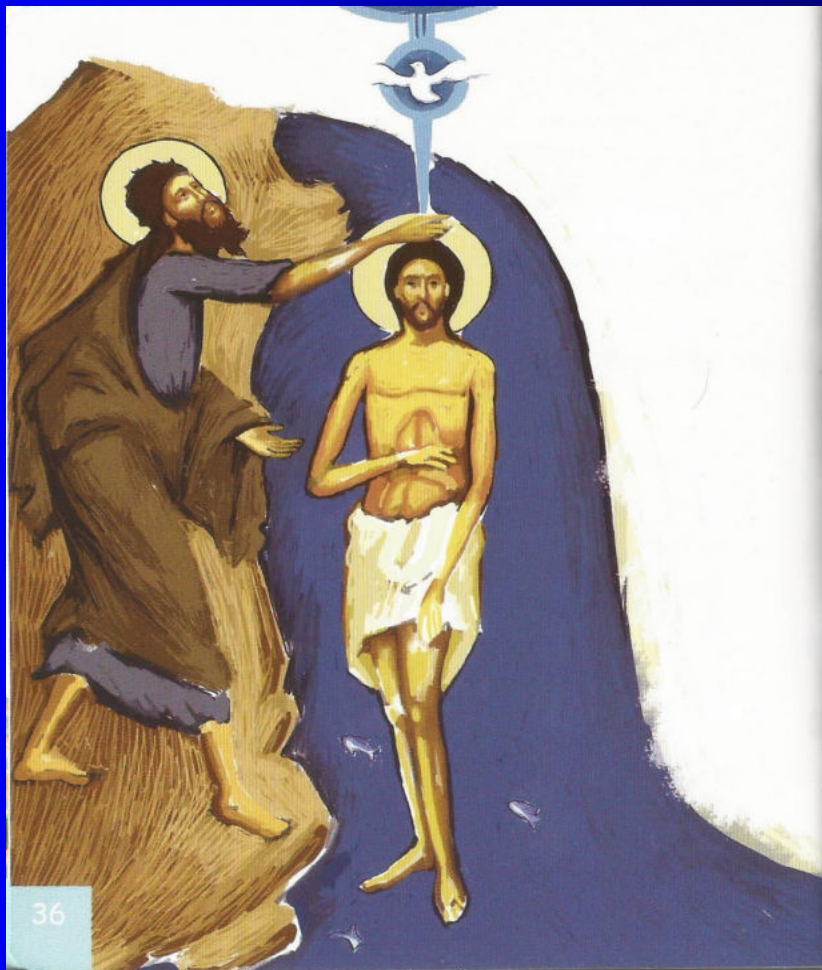

Το μεσημέρι πέρασε ο ιερέας από το σπίτι, για να το αγιάσει.

Έψαλε:
«Έν Ἰορδάνη βαπτιζομένου σου, Κύριε...».

Ράντισε όλα τα δωμάτια με αγιασμό.

57. Επικεντρώνομαι στο περιστέρι, στην καθαρότητα του λευκού, στον φωτισμό

Τα παιδιά κοιτάζουν την εικόνα της Βάπτισης.

- Φφφφ!!! κάνει η Σοφούλα. Ο Πρόδρομος είναι πολύ ψηλός. Σκύβει για ν' ακουμπήσει το κεφάλι του Χριστού!

- Είναι πιο ψηλός κι από τα βουνά.

- Να κι ένα περιστέρι που κατεβαίνει από τον ουρανό. Είναι το Άγιο Πνεύμα...

- Ησυχάστε λίγο κι ακούστε το απολυτίκιο των Θεοφανίων, λέει η μητέρα.

«Όταν βαπτίστηκες στον Ιορδάνη, Κύριε, φανερώθηκε η αγία Τριάδα. Ακούστηκε η φωνή του Θεού Πατέρα να Σε λέει αγαπητό Του παιδί. Φάνηκε και το Άγιο Πνεύμα σαν περιστέρι. Χριστέ και Θεέ μου, που ήρθες και φώτισες τον κόσμο».

58. Ιδέες, δραστηριότητες

Ιδέες - δραστηριότητες

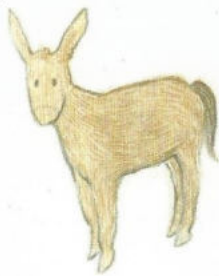

1. Μάθε τα κάλαντα των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων και πες τα με τους φίλους σου σε γνωστούς, συγγενείς και γείτονες.

2. Τα ζώα που έκαναν παρέα στο Χριστό.

Ο γάιδaros και το βόδι ζέσταναν το νεογέννητο Χριστό στη φάτνη. Πρόβατα έβοσκαν γύρω από τη σπηλιά που γεννήθηκε. Το Άγιο Πνεύμα φανερώθηκε σαν περιστέρι, όταν βαπτιζόταν.

Αν συναντήσεις αυτά τα ζώα στην εξοχή, δείξε τους

την αγάπη σου. Μπορείς να τα πλησιάσεις προσεκτικά, να τα παρατηρήσεις, να τους μιλήσεις, να τα ταΐσεις, ακόμα και να τα χαϊδέψεις!

3. Σε μια εικόνα της Γέννησης ανακάλυψε κι εσύ αυτά που είδαν τα παιδιά στην εκκλησία: την Παναγία, το νεογέννητο Χριστό, τους αγγέλους, τους βοσκούς, τους Μάγους, το λαμπερό αστέρι.

4. Θέλεις να μάθεις πώς φαντάζονταν τον Αϊ-Βασίλη τα παιδιά την παλιά εποχή;

Αδύνατο, γελαστό, με μαύρα γένια. Έφευγε από την Καισάρεια και περπατώντας πήγαινε από τόπο σε τόπο. Κρατούσε χαρτί, μελάνι και πένα για να γράφει. Ακουμπούσε σε ένα ξερό ραβδί, όμως με θαυμαστό τρόπο αυτό το ραβδί πετούσε

59. Παναγία: Τριαντάφυλλο που δεν μαραίνεται, φωτεινή αυγή, σύννεφο

- Λένε πως η Παναγία μας είναι ένα μυρωδάτο κρίνο. Έφερε στον κόσμο το Χριστό, ένα τριαντάφυλλο που δε μαραίνεται ποτέ, ένα μήλο που ευωδιάζει...

«Ρόδον τό άμάραντον· χαΐρε, ή μόνη βλαστήσασα».

- Και τώρα;
- Η Παναγία είναι η φωτεινή αυγή που κρατά στην αγκαλιά της τον ήλιο, το Χριστό μας.
Είναι ένα ανάλαφρο σύννεφο, με το οποίο ήρθε ο Χριστός από τον ουρανό στη γη.

«...έν νεφέλη κούφη ήλθεν Ίησους ό υπέρθεος...».

60. Παραλληλίζω την Παναγία με την ουράνια σκάλα

Κι αυτός της απάντησε:

- Χαίρε, γιατί είσαι η ουράνια σκάλα με την οποία κατέβηκε ο Θεός στη γη. Είσαι η γέφυρα που μεταφέρει τους ανθρώπους από τη γη στον ουρανό.

«Χαίρε, κλιμαξ έπουράνιε, δι' ης κατέβη ό Θεός».

61. Προσωποποιώ την κ. Σαρακοστή και τη δίδυμη αδελφή της, την κ. Πεντηκοστή

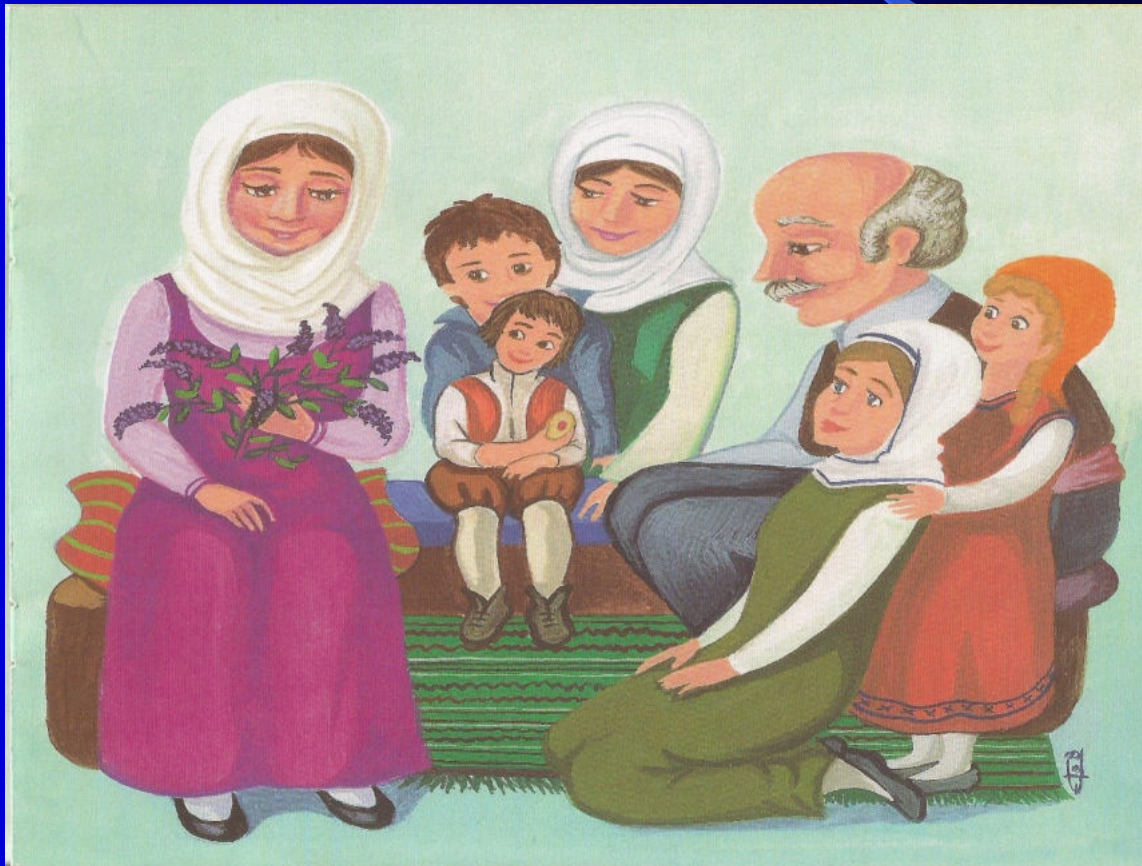

ιά φορά κι έναν καιρό σέ μιὰ πολι-
τεία ζούσανε δυὸ ἀδερφάδες νοικο-
κυρὲς καὶ φιλόξενες κι οἱ δυὸ καὶ
πολὺ ἀγαπημένες βέβαια, ἀφοῦ
ἦταν καὶ δίδυμες. Μόνο ποὺ ἡ μιὰ
ἦταν λίγο κοντύτερη ἀπ' τὴν ἄλλη
τόσο, ὅσο νὰ πεῖς πὼς εἶναι κοντύτε-
ρη ἡ Σαρακοστή ἀπὸ τὴν Πεντηκο-

στή. Μάλιστα καὶ γιὰ νὰ 'ναι ἀγαπημένες, εἶχαν τὰ σπίτια τους
κολλητὰ καὶ στὸ μεσοτοιχί εἶχαν ἀνοίξει μιὰ πόρτα μεγάλη καὶ
μπαινοβγαῖναν ἀπ' αὐτή.

Ἄν ἤθελες νὰ τὶς ἐπισκεφτεῖς, ἔπρεπε νὰ μπεῖς ἀπὸ τὸ σπίτι
τῆς μικρότερης.

62. Εξηγώ την έννοια της χαρμολύπης, της παρηγοριάς, της συμπόνιας

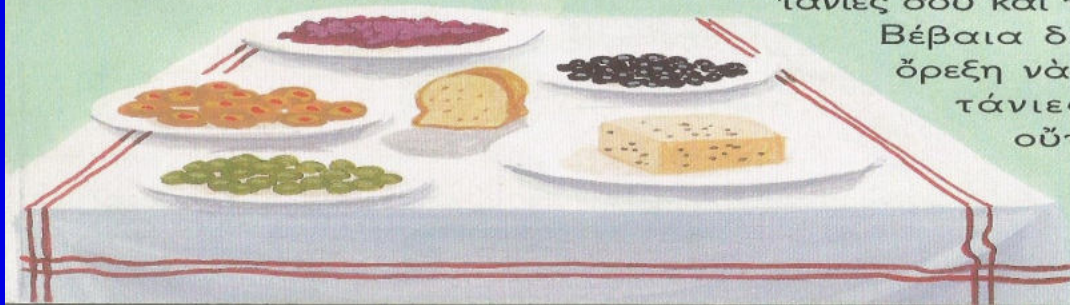

63. Το πόσο ανάλαφροι γινόμαστε αυτές τις ημέρες, ξεχνώντας τις πολλές έγνοιες

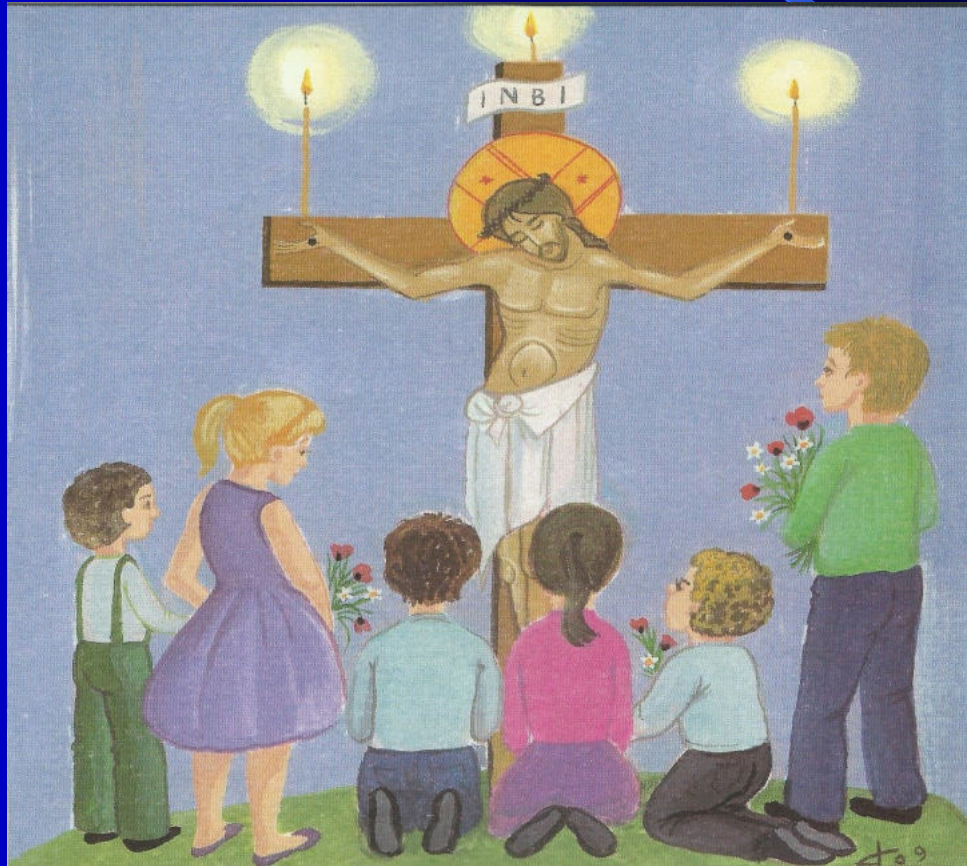
Αυτή σε υποδέχονταν σοβαρή και λιγομίλητη, αλλά με τρόπο, πού έδειχνε ότι σε καταλαβαίνει και σε πονεί, ό,τι βάσανο κι αν έχεις. Γι' αυτό, όταν έμπαινες στο σπίτι της, ήθελες όλο να κλαῖς, όπως τὰ παιδιά, όταν έχουν χτυπήσει πουθενά ή τὰ χέρια κανέναν κι ύστερα πηγαίνουν στή μάννα τους, για να παρηγορηθοῦν. Καί φίλευε στους ξένους της έλίτσες, συκαλάκια, σταφιδούλες, χαλβαδάκο, καμμιά μαρμελάδα και πάντα γλυκό τοῦ κουταλιού. Γι' αυτό και κανέναν δέν παραχόρταινε στο σπίτι τῆς μικρότερης αδερφῆς, χωρίς όμως και να νιώθει νηστικός, γιατί τὸν έπαρηγοροῦσε ή συμπόνια της και τὰ διάφορα καλούδια, πού έβρισκε πάντα να τρατάρει.

Κι όταν έμπαινες στο σπίτι της, πάντα μοσκομύριζε λιβάνι κι εἶχε και τὸ καντήλι ανάμμενο κι όλο κι έκανε κάτι μετάνιες στρωτές και παρακαλοῦσε τὴν Παναγία για όλους, όσους ήξερε κι όσους δέν ήξερε και πρώτα-πρώτα για τοὺς μουσαφιρέους της. Καί βλέποντάς την κι ἐσύ παρακινούσουνα να κάνεις κι ἐσύ τις μετάνιες σου και τις προσευχές σου.

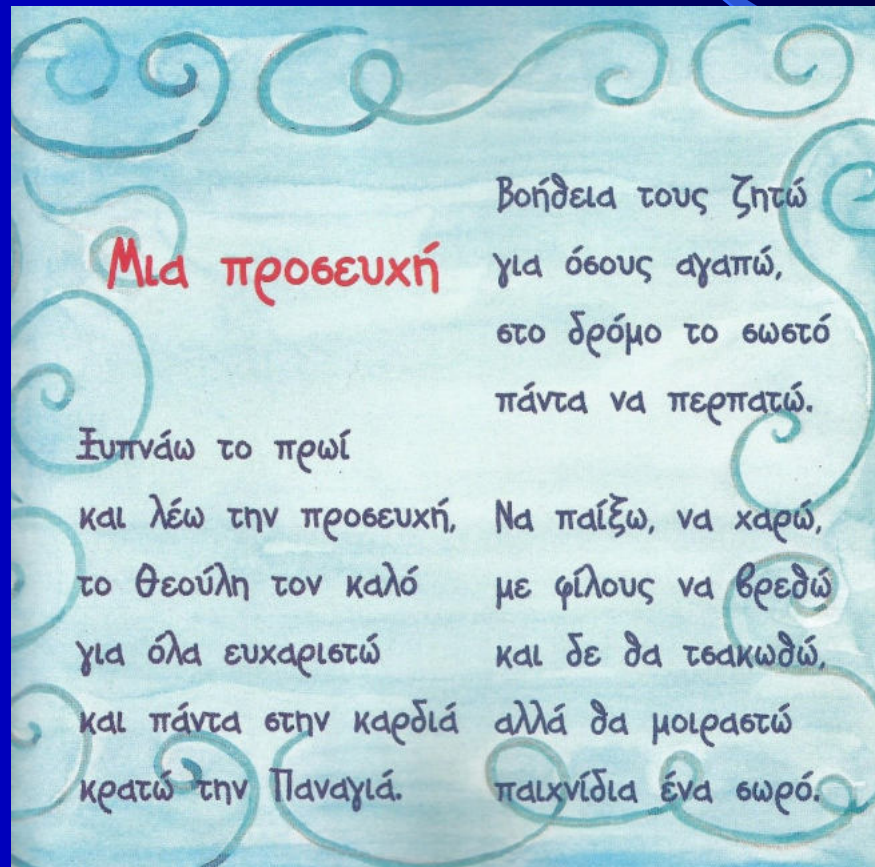
Βέβαια δέν εἶχαν όλοι τὴν ὄρεξη να κάνουν τόσες μετάνιες και προσευχές οὔτε να τρώνε ψωμόλαδο και μαρούλι

64. Τον Χριστούλη στον σταυρό πόσο εγώ
ευχαριστώ που μ' έμαθε να συγχωρώ κι όλους
γύρω ν' αγαπώ.

65. Μαθαίνω στα παιδιά όμορφες προσευχούλες

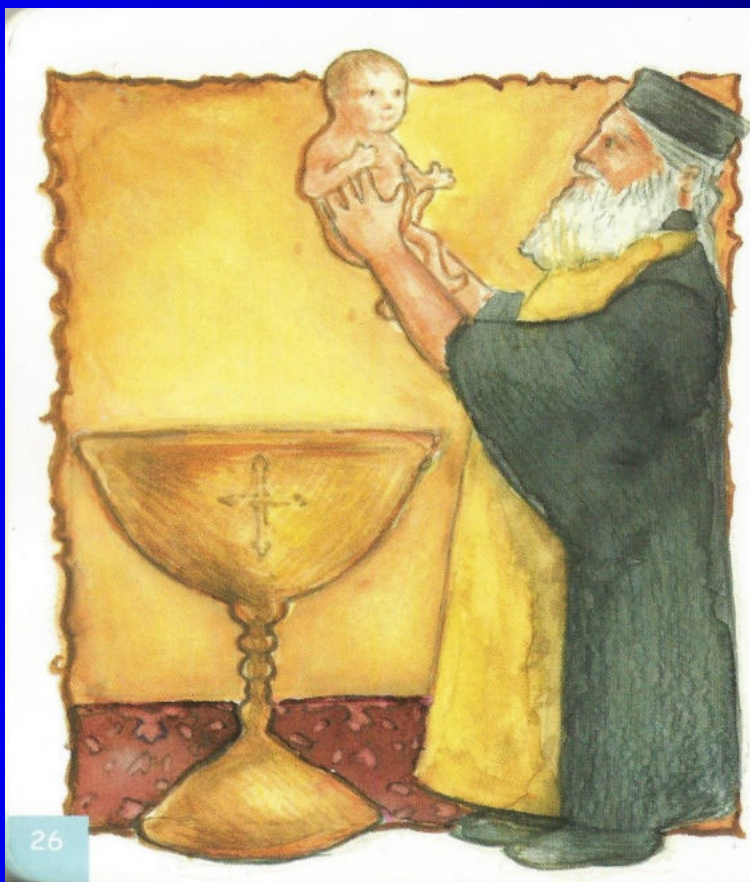
66. Διδάσκω στα παιδιά τη θεο-πεποίθηση

- Σε μια δυσκολία δεν στηρίζομαι μόνο στις δικές μου δυνάμεις. Κάνω αυτό που μπορώ και για τα υπόλοιπα παρακαλώ τον Θεό.

67. Τώρα πια χαμογελώ, γιατί πάνω στον Σταυρό ο Χριστός πια δεν πονά κι όλους μας μάς αγαπά

68. Διδάσκω τα Μυστήρια: Βάπτιση: Το παιδί βγαίνει κατάλευκο, γεμάτο φως

26

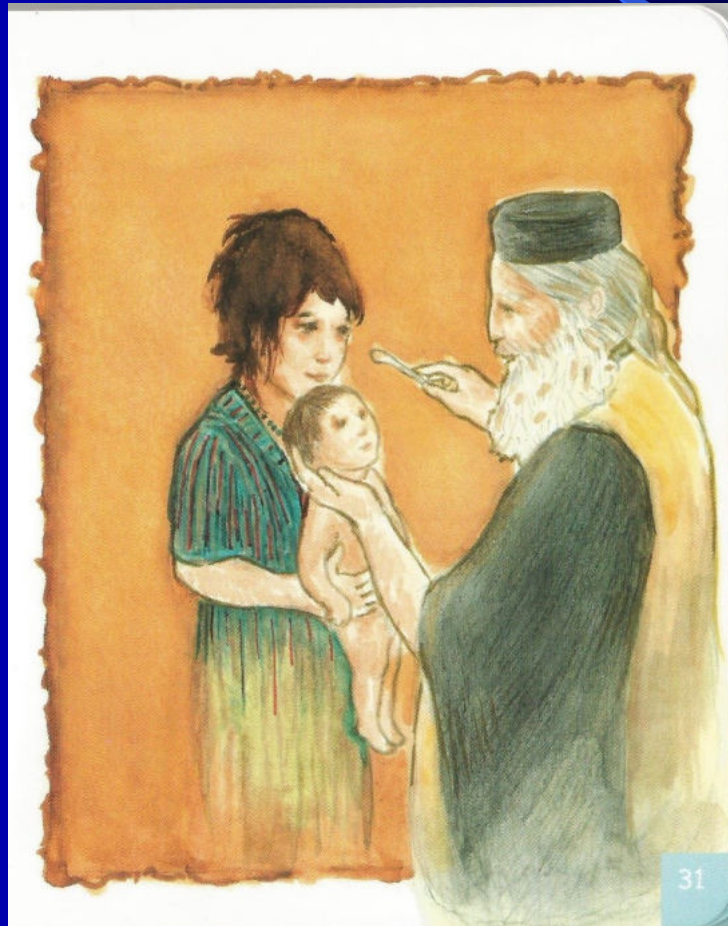
Μα, να! Έφτασε η πιο σημαντική στιγμή... Ο ιερέας παίρνει το αδελφάκι της Μαρίας και της Άννας, το σηκώνει ψηλά και λέει:

«Βαπτίζεται ο δούλος του Θεού Νικόλαος εις τό όνομα του Πατρός...», τώρα για πρώτη φορά το βάζει στην κολυμπήθρα μέχρι να σκεπαστεί ολόκληρο από το νερό, «...καί του Υιού...», τώρα για δεύτερη φορά, «...καί του Άγίου Πνεύματος» και πάλι, για τρίτη φορά.

Αμέσως το βγάζει από την κολυμπήθρα και το δίνει στη Νονά του κατάλευκο, γεμάτο φως, σαν το φως του Χριστού μας όταν αναστήθηκε μετά από τρεις μέρες στον τάφο.

27

69. Χρίσμα-Άγιο Μύρο: σφράγισμα προστασίας,
καθαρότητας - γινόμαστε φίλοι του Χριστού

70. Φεύγει με τον Χριστό στην καρδιά του!

Φεύγουμε. Φεύγει κι ο Νικόλαος μ' ένα μεγάλο δώρο: Το Χριστό, εγκαταστημένο στην καρδιά του. Αν το θελήσει, Αυτόν θα φανερώνει με τα λόγια και τις πράξεις του σε όσους τον γνωρίσουν και σε όλο τον κόσμο.

71. Το Μυστήριο του Γάμου, με τους συμβολισμούς

«Ο Θεός ο άγιος, ο πλάσας εκ χοός τον άνθρωπο...»

Με τα λόγια του ο ιερέας παρακαλεί το Θεό να ταιριάζει το γαμπρό και τη νύφη, όπως ταιριάζουν και τα δεξιά χέρια, που τώρα τους τα ενώνει.

«Αμήν», απαντούμε πάλι εμείς, μακάρι!

«Στέφεται ο δούλος του Θεού... την δούλην του Θεού... εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος».

Έρθε η πιο όμορφη στιγμή του αποψινού

γάμου. Ο ιερέας τοποθετεί τα στέφανα στα κεφάλια του γαμπρού και της νύφης. Παρακολούθησε πώς η κουμπάρα τα σταυρώνει πάνω από τα κεφάλια τους. Στην παλιά εποχή στέφανα φορούσαν στους αθλητές που είχαν νικήσει. Τέτοιοι νικητές είναι ο γαμπρός και η νύφη. Νίκησαν τον εγωισμό τους, απαρνήθηκαν τη βολική μοναξιά τους και είναι έτοιμοι να προσφέρουν τον εαυτό τους ο ένας στον άλλο.

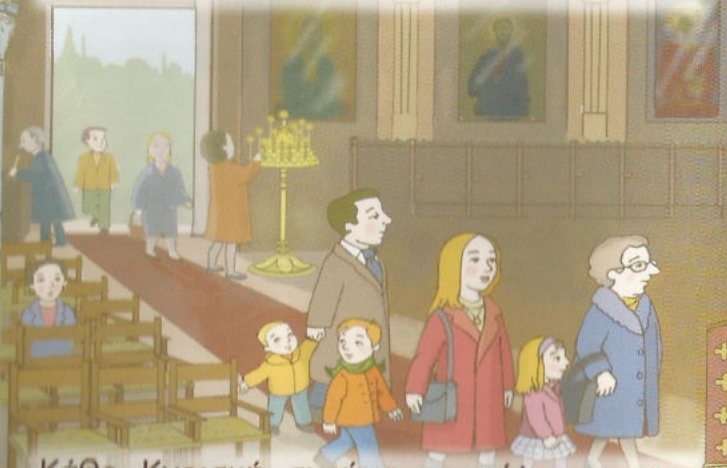
Κι εμείς απαντούμε με τη φωνή του ψάλτη:

«Κύριε, ο Θεός ημών, δόξη και τιμή στεφάνωσον αυτούς».

72. Καλλιεργούμε την ιδέα του εκκλησιασμού

Τι όμορφη που είναι η εκκλησία μας!
Όμως να ξέρεις, «Εκκλησία του Χριστού» λεγόμαστε και όλοι οι χριστιανοί, παιδιά και μεγάλοι.

Κάθε Κυριακή ακούμε το κάλεσμα του Χριστού και μαζευόμαστε στην εκκλησία, όπως μαζεύονται τα αδέλφια στο σπίτι του πατέρα.

Να 'μαστε λοιπόν μέσα στην εκκλησία!
Όλοι εμείς οι χριστιανοί βρισκόμαστε εδώ, γιατί μας ενώνει η πίστη και η αγάπη που έχουμε για τον Χριστό.

Ας κάνουμε το σταυρό μας!

73. Γιατί φιλάμε τις εικόνες, γιατί ανάβουμε κεράκι;

Ας φιλήσουμε τις εικόνες του Χριστού, της Παναγίας και των αγίων, όπως φιλάμε έναν αγαπημένο μας φίλο ή συγγενή, όταν πάμε σπίτι του.

Πλησίασε να ανάψεις ένα κεράκι... Η φλόγα του είναι σαν την αγάπη του Θεού, που φωτίζει και ζεσταίνει την καρδιά μας.

74. Συμμετέχω, συμ-ψάλλω, παρακαλώ, συμπροσεύχομαι

«Ἐτι και ἔτι εν ειρήνη του Κυρίου δεη-
θώμεν».

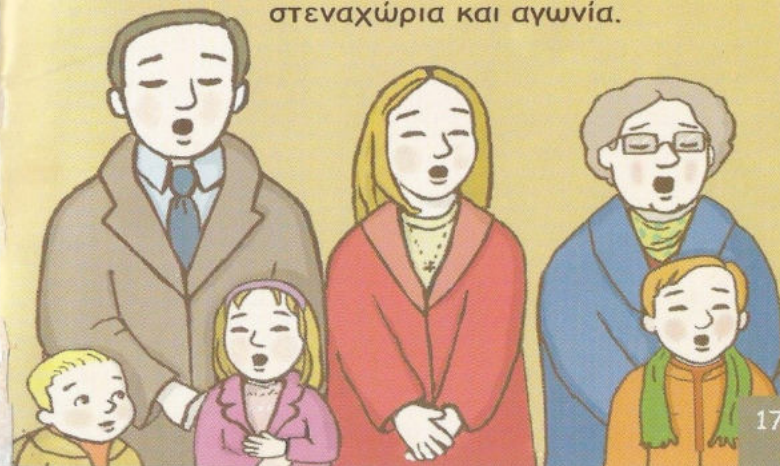
Ας προσευχηθούμε με την καρδιά μας και
ας ζητήσουμε από τον Πανάγαθο Θεό να
συμβαίνουν μόνο καλά πράγματα σε μας,
αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο. Την
ίδια ώρα οι ψάλτες ψάλλουν: «Κύριε, ελε-
ήσον».

Ας ψάλλουμε και εμείς μαζί τους: «Κύριε,
ελέησον», δηλαδή Κύριε και Πατέρα μας,
στείλε μας τη βοήθειά σου.

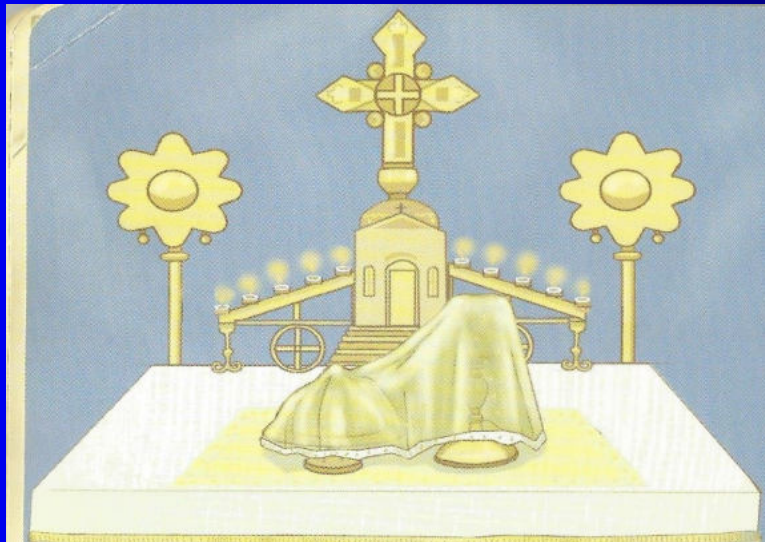

«Ταις πρεσβείαις της Θεοτόκου, Σώτερ,
σώσον ημάς».
«Σώσον ημας, Υιέ Θεού...».

Ας ψάλλουμε αυτούς τους δύο ύμνους. Είναι
προσευχές, με τις οποίες ζητάμε από τον
Μεγαλοδύναμο Θεό να πάρει μακριά από
μας όλα εκείνα που μας γεμίζουν λύπη,
στεναχώρια και αγωνία.

75. Παραδίνω τον εαυτό μου στην προστασία του Χριστού

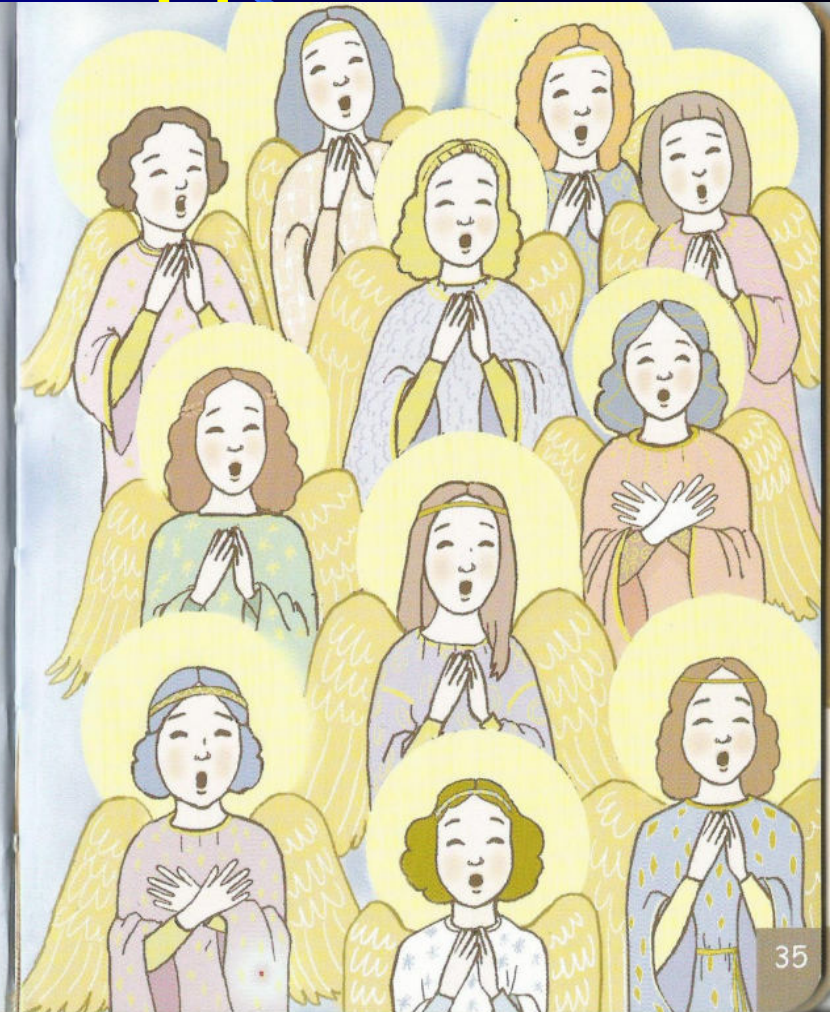
Το ψωμί και το κρασί είναι από τα πιο παλιά και τα πιο πολύτιμα πράγματα που έφτιαξε ο άνθρωπος για να θρέψει το σώμα του. Τώρα βρίσκονται πάνω στην Αγία Τράπεζα. Ετοιμαζόμαστε να τα προσφέρουμε στον Θεό για να τα κάνει τροφή και για την ψυχή μας.

«Άνω σχώμεν τας καρδίας».
Ο ιερέας, έξω από την Ωραία Πύλη, υψώνει τα χέρια του και παρακαλεί να γίνει δεκτή η προσφορά μας. Ας προσευχηθούμε και εμείς μαζί του και ας παραδώσουμε τη ζωή μας στην προστασία τού Κυρίου.

76. Ενώνω τη φωνή μου με τη φωνή των αγγέλων

Ας ενώσουμε τη φωνή μας με τη φωνή των αγγέλων, για να υμνήσουμε τον μεγαλοδύναμο και πανάγαθο Θεό, και ας ψάλουμε:
«Άγιος, Άγιος, Άγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ο ουρανός και η γη της δόξης σου...».

77. Ο ίδιος ο Χριστός έρχεται μέσα μου

«Μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης...». Ο ιερέας στέκεται μπροστά στην Ωραία Πύλη κρατώντας το Άγιο Ποτήριο και μας καλεί να κοινωνήσουμε.

Έφτασε τώρα η στιγμή να δεχτούμε μέσα μας το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Έλα, ας σταθούμε ευλαβικά, με προσοχή και σιωπή περιμένοντας τη σειρά μας. Αυτή είναι η πιο σημαντική στιγμή της Θείας Λειτουργίας. Προσπάθησε να κοινωνείς όσο το δυνατόν συχνότερα. Μη στερείς απ' την ψυχή σου αυτή την ουράνια τροφή.

Ο ιερέας θα πει: «Μεταλαμβάνει ο δούλος του Θεού...». Πες δυνατά το όνομά σου. Ο ίδιος ο Χριστός έρχεται μέσα στο σώμα και την ψυχή σου.

78. Όταν δυσκολεύομαι στη ζωή υπάρχει ένας χώρος που θα βρω στοργή

79. Διαβάζουμε ιστορίες από τη Βίβλο

Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη

... «Ένας άνθρωπος ταξίδευε από την Ιερουσαλήμ στην Ιεριχώ. Στο δρόμο συνάντησε ένα ληστή. Τον λήστεψε, παίρνοντάς του ό,τι είχε και δεν είχε, αφήνοντάς τον μισοπεθαμένο.

Μετά από λίγο πέρασε από εκεί ένας ιερέας του Ναού. Είδε τον πληγωμένο άνθρωπο αλλά τον προσπέρασε. Το ίδιο έκανε κι ένας Λευίτης του Ναού που έτυχε να περάσει από εκεί...

Τέλος πέρασε ένας άλλος άνθρωπος, καταγόμενος από τη Σαμάρεια. Μόλις τον είδε έτρεξε κοντά του. Γονάτισε και άλειψε τις πληγές με λάδι και κρασί. Κατόπιν τον ανέβασε πάνω στο γαϊδάρό του και τον έφερε σε ένα πανδοχείο κάνοντας ό,τι ήταν δυνατό για να τον βοηθήσει...

Λουκάς

80. Εξηγώ τον συμβολισμό της σημαίας μας - Μας ενώνει

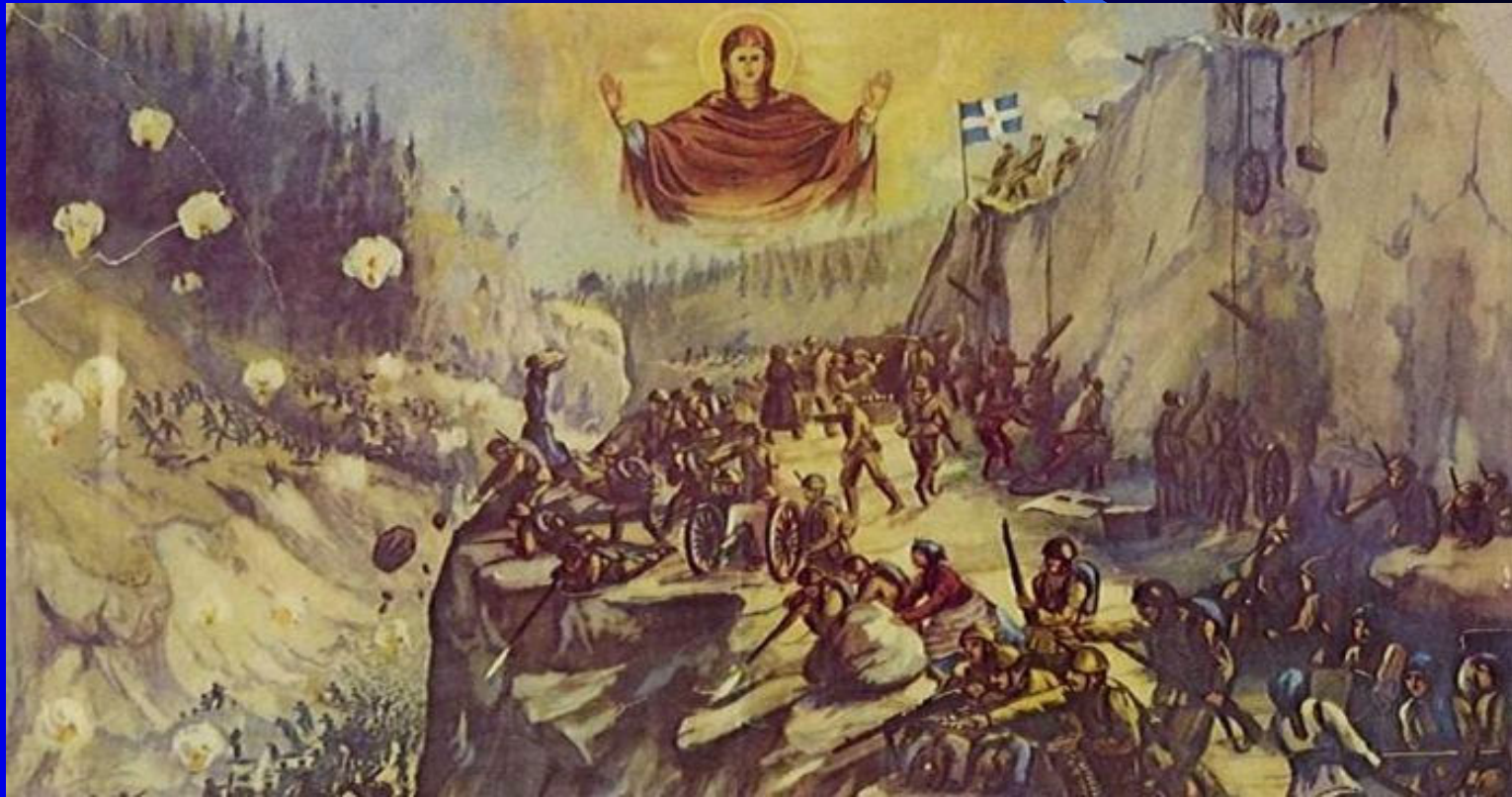
81. Μιλάω για το θυσιαστικό πνεύμα & τον ηρωισμό των Αγίων τις ημέρες των εορτών τους

82. Μιλάω για την εμφάνιση της Παναγίας στον πόλεμο του 1940

83. Εμφανίσεις της Παναγίας στο Μέτωπο

84. Ο αγώνας ήταν ιερός. Οι Έλληνες πολεμούσαν υπέρ Πίστewς και Πατρίδος.

85. Η πίστη των αγωνιστών της Ελληνικής Επανάστασης

86. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

87. «Για του Χριστού την πίστη την
αγία και της πατρίδας την ελευθερία»

88. Εξηγώ τα λάβαρα της Επανάστασης

89. Τους συμβολισμούς των σημαιών του Αγώνα

90. Ο Χριστός, η Παναγία, οι Άγιοι, ο
Ελληνισμός, οι Ήρωες να αναφέρονται
καθημερινά!

